

Grzegorz Blicharz, Joanna Kruszyńska-Kola

A large, bold, yellow letter 'Q' is centered on a solid purple square background.A large, stylized yellow ampersand symbol (&) is centered on a solid black square background.A large, bold, yellow letter 'A' is centered on a solid black square background.

**Prawo
rzymskie
przed
egzaminem**

Prawo rzymskie przed egzaminem

Grzegorz Blicharz, Joanna Kruszyńska-Kola

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SPIS TREŚCI

4	WYKAZ SKRÓTÓW
11	PRZED NAUKĄ
13	JAK SIĘ UCZYĆ?
17	ROZDZIAŁ 1 Historia i tradycja prawa rzymskiego
17	1.1. Historia prawa rzymskiego
17	1.1.1. Prawo publiczne i prywatne
18	1.1.2. Periodyzacja historii prawa rzymskiego
20	1.1.3. Źródła prawa cywilnego
22	1.1.4. Prawo pretorskie
25	1.1.5. Znaczenie ustawy XII Tablic
25	1.1.6. Jurysprudencja jako źródło prawa
26	1.1.7. Szkoły prawnicze i wybitni juryści
33	1.1.8. <i>Codex</i> i kompilacja justyniańska
35	1.2. Tradycja prawa rzymskiego na zachodzie Europy
35	1.2.1. Nauka prawa
35	1.2.1.1. <i>Mos italicus</i>
38	1.2.1.2. Kanonistyka
39	1.2.1.3. <i>Mos gallicus</i>
40	1.2.1.4. Holenderska „jurysprudencja elegancka”
41	1.2.1.5. Prawo natury (prawo Rozumu)
42	1.2.1.6. <i>Usus modernus Pandectarum</i>
43	1.2.1.7. Szkoła Historyczna i pandektystyka
45	1.2.2. Kodyfikacje
46	1.2.2.1. Kodyfikacje prawa natury
47	1.2.2.2. Niemiecki kodeks cywilny

48	ROZDZIAŁ 2 Kształtowanie i ochrona praw prywatnych
48	2.1. Kształtowanie praw prywatnych
48	2.1.1. Elementy treściowe czynności prawnej
49	2.1.2. Warunek, termin, polecenie
54	2.1.3. Rodzaje czynności prawnych na przykładzie macytacji i stypulacji
58	2.1.4. Wykładnia czynności prawnych
58	2.1.5. Wady czynności prawnych
59	2.1.6. Skutki czynności prawnych
61	2.1.7. Zastępstwo przy czynnościach prawnych
64	2.2. Ochrona praw prywatnych
64	2.2.1. Pozaprosowa ochrona praw prywatnych
68	2.2.2. Proces
68	2.2.2.1. Trzy etapy rozwoju procesu rzymskiego
69	2.2.2.2. Podmioty i przebieg postępowania
72	2.2.2.3. Skargi procesowe i budowa formuły procesowej
80	2.2.2.4. Innowacje procesu kognicyjnego
80	2.2.2.5. Zasady procesowe
82	2.2.2.6. Egzekucja majątkowa
83	ROZDZIAŁ 3 Prawo osobowe
83	3.1. Osoby
83	3.1.1. Status prawny człowieka i zdolność prawna
85	3.1.2. Pozycja w rodzinie i władza ojcowska
89	3.1.3. Obywatelstwo
90	3.1.4. Wolność i niewola
91	3.1.5. Utrata zdolności prawnej
92	3.1.6. Zdolność do czynności prawnych
94	3.1.7. Opieka i kuratela
95	3.1.8. Fundacje i stowarzyszenia
96	3.2. Rodzina agnacyjna i rodzina kognacyjna
97	3.3. Matężństwo

104	ROZDZIAŁ 4 Prawo spadkowe
104	4.1. Wartości i zasady prawa spadkowego
108	4.2. Spadek i dziedziczenie
109	4.3. Sukcesja uniwersalna i syngularna
111	4.4. Fideikomisy
113	4.5. Podmioty uczestniczące w dziedziczeniu i ochrona ich praw
116	4.6. Dziedziczenie beztestamentowe
116	4.6.1. Dziedziczenie beztestamentowe według ustawy XII Tablic
118	4.6.2. Dziedziczenie beztestamentowe według edyktu pretorskiego
123	4.6.3. Dziedziczenie według Nowel justyniańskich
127	4.7. Dziedziczenie testamentowe
127	4.7.1. Testament a kodycyl
128	4.7.2. Rodzaje testamentów – forma zewnętrzna
131	4.7.3. Treść testamentu
133	4.7.4. Przykład testamentu
137	4.7.5. Ustanowienie dziedzica
138	4.7.6. <i>Causa Curiana</i> a substytucje testamentowe
139	4.7.7. Fideikomis familijny i substytucja fideikomisarna
140	4.7.8. Legaty
141	4.7.9. Interpretacja testamentu
143	4.8. Darowizny <i>mortis causa</i>
144	4.9. Po śmierci spadkodawcy
144	4.9.1. Dziedziczenie przeciwtestamentowe
144	4.9.2. Przyrost
146	4.9.3. Transmisja
146	4.9.4. Nabycie spadku
150	4.9.5. Przyjąć czy odrzucić spadek?
151	4.9.6. Udział państwa w spadku
153	ROZDZIAŁ 5 Prawo rzeczowe
153	5.1. Rzecz (<i>res</i>)
158	5.2. Formy władania rzeczą
159	5.2.1. Posiadanie (<i>possessio</i>)

159	5.2.1.1. Zagadnienia ogólne
162	5.2.1.2. Nabycie i utrata posiadania
165	5.2.1.3. Ochrona posiadania
168	5.2.2. Własność
168	5.2.2.1. Zagadnienia ogólne
172	5.2.2.2. Nabycie i utrata własności
175	5.2.2.3. Ochrona własności
176	5.2.2.3.1. Zagadnienia ogólne
177	5.2.2.3.2. Skarga wydobywcza i <i>actio Publiciana</i>
179	5.2.3. Prawa na rzeczy cudzej (<i>iura in re aliena</i>)
181	5.2.3.1. Zagadnienia ogólne
182	5.2.3.2. Służebności gruntowe
184	5.2.3.3. Użytkowanie (<i>ususfructus</i>)
185	5.2.3.4. Emfiteuza i <i>superficies</i> (prawo powierzchni/prawo zabudowy)
186	5.2.3.5. Zastaw
191	ROZDZIAŁ 6 Prawo zobowiązań
191	6.1. Zagadnienia ogólne
191	6.1.1. Zobowiązanie
192	6.1.2. Źródła zobowiązań
198	6.1.3. Wielość podmiotów w stosunku obligacyjnym
199	6.1.4. Zmiana wierzyciela i dłużnika
201	6.1.5. Umorzenie zobowiązania
206	6.1.6. Zwłoka
208	6.1.7. Odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę
209	6.1.7.1. Odpowiedzialność odszkodowawcza z tytułu niewykonania lub nieprawidłowego wykonania umowy (na przykładzie kontraktów <i>bonae fidei</i>)
211	6.1.7.2. Odpowiedzialność odszkodowawcza z tytułu czynu niedozwolonego na przykładzie <i>lex Aquilia</i>
212	6.1.7.3. Odpowiedzialność obiektywna (na zasadzie ryzyka)
214	6.1.8. Reguły odpowiedzialności odszkodowawczej

217	6.2. Zobowiązania umowne
218	6.2.1. Zagadnienia ogólne
220	6.2.1.1. Zagadnienia związane z zawarciem umowy
225	6.2.1.2. Zagadnienia związane z wykonywaniem umowy
226	6.2.1.3. Stypulacja (<i>stipulatio</i>)
227	6.2.1.4. Specyfika działalności gospodarczej w obszarze zobowiązań umownych
229	6.2.2. Zagadnienia szczegółowe
230	6.2.2.1. Kontrakty służące do zbywania i nabywania dóbr
230	6.2.2.1.1. Zagadnienia ogólne
230	6.2.2.1.2. Sprzedaż (<i>emptio venditio</i>)
233	6.2.2.1.3. Darowizna (<i>donatio</i>)
234	6.2.2.2. Kontrakty służące do korzystania z cudzego kapitału lub cudzych dóbr
234	6.2.2.2.1. Zagadnienia ogólne
237	6.2.2.2.2. Pożyczka (<i>mutuum</i>)
238	6.2.2.2.3. Umowa najmu/dzierżawy/o dzieło/o świadczenie usług (<i>locatio conductio</i>)
241	6.2.2.2.3. Kontrakty służące do korzystania z cudzych usług
246	6.2.2.4. Zobowiązania umowne a szczególne ryzyka żeglugi morskiej
248	6.2.2.5. Umowa służąca organizacji współdziałania i koncentracji kapitału (spółka – <i>societas</i>)
250	6.2.2.6. Umowy służące ustanowieniu zabezpieczenia wierzytelności
253	6.3. Zobowiązania podobne do umownych
253	6.3.1. Bezpodstawne wzbogacenie
255	6.3.2. Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia (<i>negotiorum gestio</i>)
257	6.4. Zobowiązania deliktowe
257	6.4.1. Zagadnienia ogólne
258	6.4.2. Kradzież (<i>furtum</i>)
259	6.4.3. Bezprawne wyrządzenie szkody (<i>damnum iniuria datum</i>)
261	6.4.4. Działanie na szkodę wierzyciela (<i>fraus creditorum</i>)
261	6.4.5. Zniewaga (<i>iniuria</i>)

264	ANEKS 1 Jak rozwiązać kasus?
269	ANEKS 2 Nieprawidłowe rozwiązanie kasusu
274	ANEKS 3 Najważniejsze akty prawne w porządku chronologiczno-tematycznym
278	BIBLIOGRAFIA

Drogi Czytelniku!

Przygotowaliśmy to opracowanie przede wszystkim jako pomoc dla studentów prawa przed egzaminem z prawa rzymskiego. Jesteśmy przekonani jednak, że może przydać się również zajmującym się dydaktyką prawa rzymskiego oraz wszystkim tym, którzy potrzebują krótkich informacji o prawie rzymskim.

Co ważne, opracowanie nie zawiera wyczerpującego omówienia zagadnień egzaminacyjnych. Ma stanowić przewodnik po prawie rzymskim w pytaniach i odpowiedziach ułatwiający przyswojenie i usystematyzowanie wiedzy zdobywanej w ramach wykładów, ćwiczeń i lektury podręczników. Na końcu książki znajdziesz podstawowe wskazówki bibliograficzne. Treść publikacji została przez nas opracowana z uwzględnieniem podstawy podręcznikowej, jaka obowiązuje większość studentów prawa w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem podręcznika naszych mistrzów – W. Dajczak, T. Giaro, F. Longchamps de Bériet, *Prawo rzymskie. U podstaw prawa prywatnego*, Warszawa 2018, oraz wznowionego niedawno klasycznego podręcznika: K. Kolańczyk, *Prawo rzymskie*, Warszawa 2021. Pamiętaj, prawnik opiera swoją opinię na starannej analizie aktów prawnych, orzeczeń i doktryny, a nie podręczników, nie wspominając nawet o skryptach. Uważamy, że każdy student prawa powinien także czytać Instytucje Gaiusa i Justyniana.

Staraliśmy się przedstawić prawo rzymskie w sposób możliwie najprostszy (pamiętając własne przygotowania do egzaminu), ale jednocześnie odpowiadający wymaganiom egzaminacyjnym. W tekście podaliśmy

radę i wskazówki, które są wynikiem naszego ponaddziesięcioletniego doświadczenia z prowadzenia ćwiczeń z prawa rzymskiego. Mamy nadzieję, że będą dla Ciebie pomocne, podobnie jak wyjaśnienia poprzedzające odpowiedzi na pytania w ramach kolejnych jednostek tekstu.

Zarówno poprzez wspomniane krótkie objaśnienia, jak i umieszczoną dalej (s. 16) grafikę, chcieliśmy zbudować kontekst-panoramę, która może ułatwić wejście w prawniczy sposób myślenia.

Po egzaminie będziemy wdzięczni studentom za wszelkie uwagi i sugestie dotyczące tej publikacji.

Życzymy powodzenia!

Grzegorz Blicharz

Joanna Kruszyńska-Kola

JAK SIĘ UCZYĆ?

1. **Prawo rzymskie jest poniekąd jak matematyka w szkole czy anatomia na medycynie:** nie używamy go bezpośrednio w praktyce, lecz jest „tłem decyzyjnym” stosowania prawa współczesnego. Myślimy cały czas kategoriami rzymskimi, nawet jeśli o tym nie wiemy. Zatem nauka prawa rzymskiego ułatwia prawnicze myślenie i kształtuje umysł prawnika – **to nie sztuka dla sztuki**. Chociaż u źródeł współczesnych porządków prawnych znajduje się systematyczna analiza prawa rzymskiego, to sami rzymscy juryści rozwijali prawo w oparciu o doświadczenie pokoleń i intuicję twórczą¹. Warto zatem uczyć się prawa rzymskiego po to, aby rozwijać swoją prawniczą **wyobraźnię**. Często istnieje ograniczona liczba możliwych rozwiązań, a nauka historii prawa pozwala poznać stojącą za nimi argumentację, efekty ich stosowania, różne drogi rozwiązywania problemów i czynniki kształtujące aktualnie wykorzystywane mechanizmy. Wystarczy zadać kilka intuicyjnych pytań – kto dziedziczy spadek po zmarłym?; czy nabędę własność, jeśli kupię rzecz od niewłaściciela?; według jakich zasad powinien toczyć się proces sądowy? – a odpowiedzi, które daje prawo rzymskie, ukażą przed nami fundamentalne stanowiska i kontrowersje, będące podstawą dzisiejszych rozwiązań.

2. **Każdy prawnik jest w pewnym sensie rzymskim prawnikiem**, jak każdy matematyk greckim filozofem, a każdy informatyk matematykiem. Uczymy się prawa rzymskiego nie dlatego, że stosujemy je wprost w praktyce,

1. F. Longchamps, *Z problemów poznania prawa*, Wrocław 1968, s. 7–8.

lecz dlatego, iż bez niego nie da się stosować prawa współczesnego. Prawo ma wbudowany „rzymski silnik”, który naturalnie ulegał pewnym udoskonaleniom, lecz w swoich podstawowych elementach pozostaje niezmienny. Przekonanie Adama Mickiewicza, że „Rzymianie byli pierwszymi prawdziwymi artystami słowa”, u których „rozsądek panuje nad wyobraźnią”² co sprzyjało temu, że położyli „podwaliny owego kodeksu rzymskiego, tak podziwianego przez uczonych nowożytnych”², ma dzisiaj nowe uzasadnienie: prawo rzymskie pomaga zrozumieć różnice między porządkami prawnymi oraz jest fundamentem dla tworzenia wspólnych rozwiązań prawnych, a przynajmniej prowadzenia badań komparatystycznych.

3. Pamiętaj, że historia antycznego prawa rzymskiego to ponad **tysiąc lat**. Istotne jest zwracanie uwagi na to, **w jakim okresie** występuje dane rozwiązanie, pogląd, instytucja. Siła tradycji powodowała często, że pewne rozwiązania, choć nieużywane, nadal istniały, a akty prawne nie były uchylane. Pewne instytucje występowały w prawie **równolegle**, tyle że jedna pochodziła z prawa cywilnego, a inna z pretorskiego itp. **Orientacja w historii prawa rzymskiego i jego źródeł** istotnie ułatwi Ci naukę pozostałego materiału.

4. **Nie unikaj tekstów źródłowych i ćwiczenia rozwiązywania kasusów**. Czasami łatwiej zrozumieć jakieś zagadnienie, jeśli przeczytasz, co pisali o nim rzymscy juryści i jakie problemy pojawiały się w praktyce, która była ważnym motorem rozwoju prawa rzymskiego.

5. **Ucz się systematycznie** – prawo rzymskie to niełatwy przedmiot, także przez obszerność materiału. Systematyczne zdobywanie wiedzy pozwoli łatwiej uczyć się kolejnych, powiązanych ze sobą zagadnień.

2. *Dzieła wszystkie Adama Mickiewicza*, red. T. Pini, t. II, Lwów 1912, s. 496, 500.

6. Zwróć uwagę na to, jak będzie wyglądał Twój egzamin – inaczej efektywnie będziesz się uczył do egzaminu testowego, a inaczej do opisowego. Jeśli Twoim zadaniem będzie udzielenie dłuższej odpowiedzi opisowej, ucz się, przygotowując sobie jej schemat. Przydatne mogą okazać się fiszki z planem wypowiedzi. Pamiętaj, żeby, opisując konkretną instytucję prawną, przywołać jej definicję, wyjaśnienie (np. „zapis to...”). Łatwiej będzie Ci przypomnieć sobie, o czym dalej pisać, a egzaminator już na wstępie będzie w stanie dostrzec, że wiesz, o czym piszesz.

7. **Terminologia ma znaczenie.** W prawoznawstwie istotne jest to, jakimi posługujemy się słowami. Znaczenie pojęć języka prawniczego może się różnić od znaczenia konkretnych słów w języku potocznym. Dlatego zwracaj uwagę na sformułowania, definicje i zwroty używane w podręcznikach czy w czasie wykładów. Bądź uważny i formułując wypowiedź, nie szukaj synonimów w celu uatrakcyjnienia tekstu. Styl jest ważny, ale poprawność i precyzja ważniejsze.

Nie jest przypadkiem, że wielu polskich mistrzów słowa studiowało prawo, a wśród nich Juliusz Słowacki, Zbigniew Herbert czy Czesław Miłosz. Miłosz i Herbert doświadczyli blasków i cieni studiów prawniczych, które już to wpoły im porządek oraz precyzję w formułowaniu myśli, już to inspirowały ich twórczość³. Prawo ukształtowało też umysł Mikołaja Kopernika, co potwierdza, że studia prawnicze mają wymiar społeczny, formują osobowość i mentalność, a nie tylko ścieżkę zawodową⁴.

8. Pamiętaj, że dla prawa rzymskiego właściwe jest operowanie pojęciem „skarga”, nie „prawo”. Istniało wiele konkretnie nazwanych skarg, które służyły ochronie tego, co dziś nazywamy prawem. Kluczowym pytaniem prawnym było więc zawsze – **czy przysługuje skarga?; jeśli tak – jaka?**

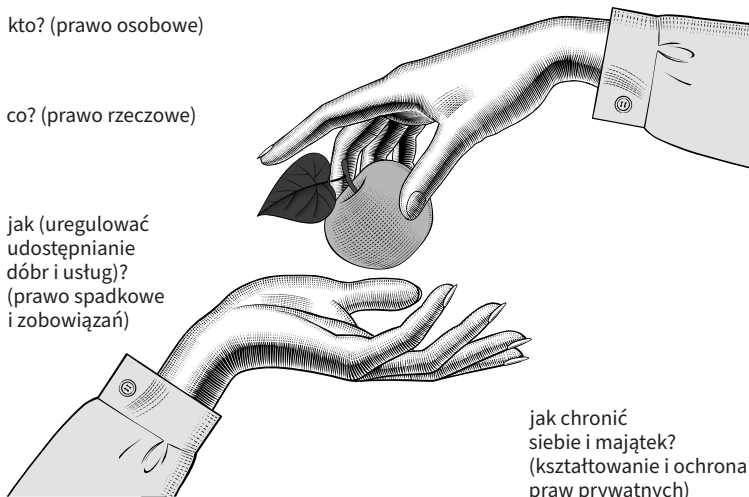
3. Zob. A. Franaszek, *Miłosz. Biografia*, Kraków 2011, s. 108; A. Franaszek, *Herbert. Biografia*, t. I i II, Kraków 2018, s. 234–235, 285, 853.

4. F. Longchamps de Brier, *Być prawnikiem. Trzy medytacje*, Warszawa 2023, s. 13–14.

kto? (prawo osobowe)

co? (prawo rzeczowe)

jak (uregulować
udostępnianie
dóbr i usług)?
(prawo spadkowe
i zobowiązań)

jak chronić
siebie i majątek?
(kształtowanie i ochrona
praw prywatnych)

ROZDZIAŁ 1

Historia i tradycja prawa rzymskiego

1.1. HISTORIA PRAWA RZYMSKIEGO

1.1.1. Prawo publiczne i prywatne

„Jeśli zajmować się prawem, należy najpierw poznać pochodzenie słowa prawo. Czerpie ono swe brzmienie od sprawiedliwości, ponieważ – jak trafnie określa Celsus – prawo jest sztuką tego, co dobre i sprawiedliwe” (D. 1,1,1 pr. Ulpian)

A. Według jakiego kryterium Rzymianie odróżniali prawo prywatne i publiczne?

prawo prywatne

- według kryterium źródła prawa: *lex privata* nazywano uzgodnione przez strony postanowienia umowne (*lex contractus*)
- za Papinianem według mocy obowiązywania: normy, które można zmienić umowami prywatnymi (*ius dispositivum* – prawo względnie obowiązujące)
- za Ulpianem według kryterium interesu – korzyści (*utilitas*): dotyczy stosunków prawnych mających na względzie korzyść jednostek, np. małżeństwo, sprzedaż, dziedziczenie

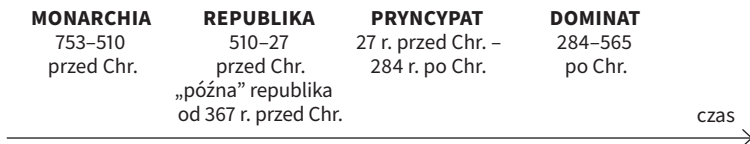
prawo publiczne

- według kryterium źródła prawa: *lex publica* nazywano ustawy zgromadzeń ludowych
- za Papinianem według mocy obowiązywania: normy, których nie można zmienić umowami prywatnymi (*ius cogens* – prawo bezwzględnie obowiązujące)
- za Ulpianem według kryterium interesu – korzyści (*utilitas*): dotyczy spraw państwa rzymskiego – organizmu państwowego, np. państwowe obrzędy, sprawowanie funkcji kapitańskich czy urzędniczych

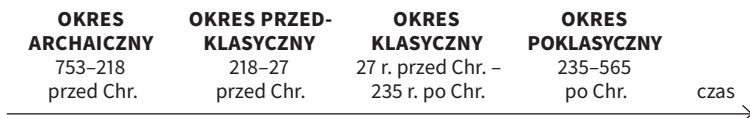
1.1.2. Periodyzacja historii prawa rzymskiego

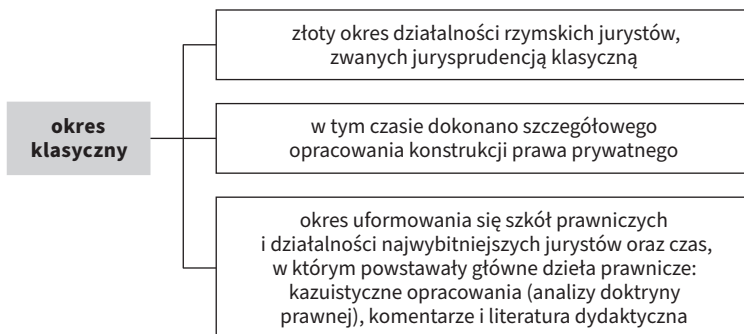
A. Jak rozwijała się historia prawa rzymskiego z perspektywy prawa publicznego?

B. Jak rozwijała się historia prawa rzymskiego z perspektywy prawa prywatnego?

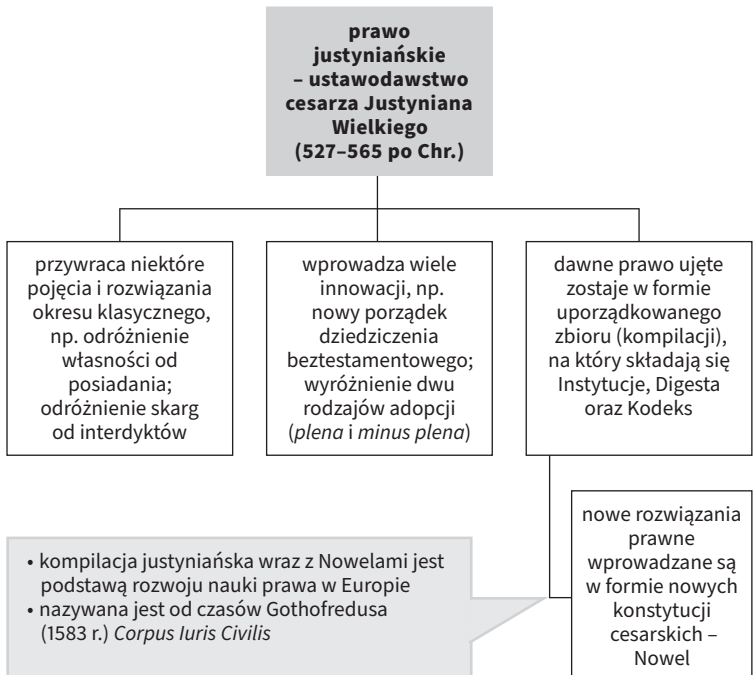
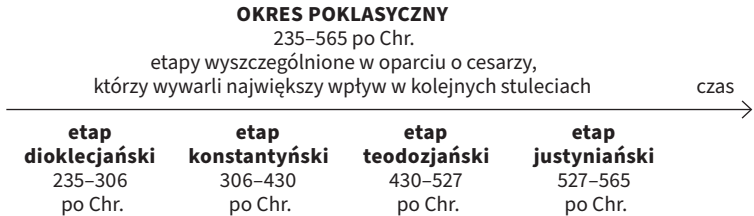

C. Co oznacza okres klasyczny prawa rzymskiego?

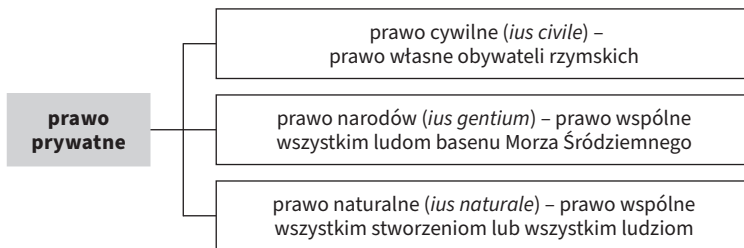
D. Jakie znaczenie w okresie poklasycznym miało prawo justyniańskie?

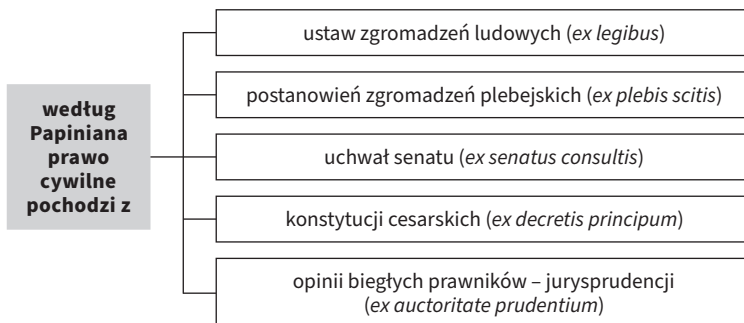
1.1.3. Źródła prawa cywilnego

A. Czym się różni *ius civile* (prawo cywilne, prawo obywatelskie) od *ius privatum* (prawa prywatnego)?

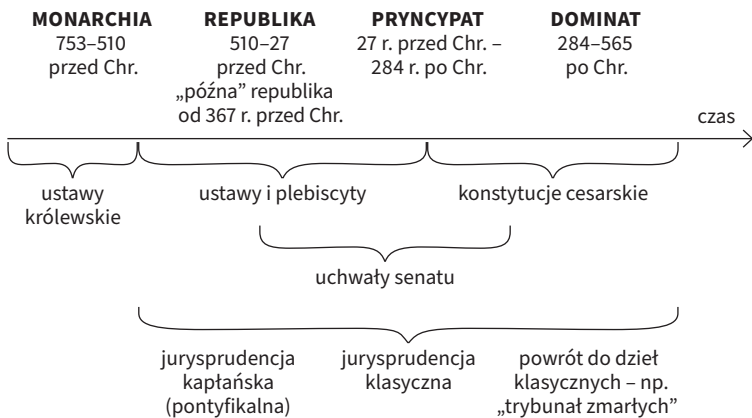

B. Jakie są źródła rzymskiego prawa cywilnego (*ius civile*)?

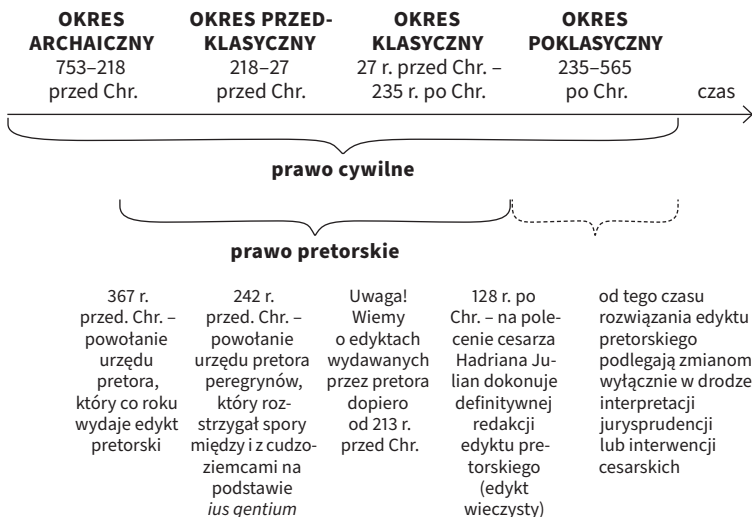
C. Jakie zmiany nastąpiły w systemie źródeł rzymskiego prawa prywatnego?

W zależności od organizacji władzy państwowej różne źródła prawa cywilnego okazywały się dominujące: jedne zanikały (np. ostatnia ustawa ludowa została wydana w 96 r. po Chr.), inne powstawały (np. konstytucje cesarskie pojawiają się w okresie pryncypatu i zaczynają dominować od czasów cesarza Hadriana), a inne zyskiwały tymczasowo na znaczeniu (np. uchwały senatu w okresie wczesnego pryncypatu). Zawsze ważne miejsce zajmowała jurysprudencja.

D. Dlaczego nastąpiło „zdublowanie” porządku rzymskiego prawa prywatnego?

Porządek rzymskiego prawa prywatnego uległ zdublowaniu na skutek rozwinięcia się – równoległe do prawa cywilnego – prawa pretorskiego (*ius honorarium*), które Gaius też zalicza do źródeł prawa cywilnego.

Wydawca
Dagna Kordyasz

Redaktor prowadzący
Katarzyna Gierłowska

Opracowanie redakcyjne
Anna Wojciechowska

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski

Poszczególne części opracowali:
Grzegorz Blicharz: rozdz. 1 pkt 1.1; rozdz. 2–4; Aneks 3
Joanna Kruszyńska-Kola: rozdz. 1 pkt 1.2; rozdz. 5 i 6
Grzegorz Blicharz, Joanna Kruszyńska-Kola: Aneksy 1 i 2

Ta książka jest wspólnym dziełem twórców i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Grzegorz Blicharz and Joanna Kruszyńska-Kola
© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8286-849-4

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

W opracowaniu zaprezentowano zagadnienia z zakresu prawa rzymskiego w przystępnej formie pytań i odpowiedzi, które najczęściej pojawiają się na egzaminach z tego przedmiotu. Jest to nowoczesny niezbędnik do nauki i powtórki materiału – czytelnik uczy się poprzez zadawanie pytań, formułowanie własnych odpowiedzi, a następnie ich weryfikację z tymi, które znajdują się w książce. Dodatkowo przewodnik zawiera pomocne wyjaśnienia, praktyczne porady i wskazówki, jak uczyć się, żeby się nauczyć, zdać i nie zapomnieć.

Publikacja obejmuje ponadto mapy myśli, schematy i tabelki, które również ułatwiają przyswajanie informacji, a także aneksy z objaśnieniami krok po kroku, jak rozwiązywać kazusy z omówieniem najczęstszych błędów. Zastosowanie takiej formy angażuje czytelnika, który aktywnie zdobywa i weryfikuje swoją wiedzę. Informacje zgłębiane za pośrednictwem aktywnej nauki są lepiej zapamiętywane i utrwalane.

Publikacja w szczególności przeznaczona jest dla studentów i aplikantów. Będzie ona również pomocna pracownikom naukowym, którzy mogą ją wykorzystać jako materiały do zajęć.

Grzegorz Blicharz – doktor nauk prawnych, magister filozofii; adiunkt Katedry Prawa Rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, wykłada także na Uczelni Łazarskiego w Warszawie; jego zainteresowania naukowe obejmują prawo rzymskie i cywilne, prawo porównawcze, europejską tradycję prawną oraz zarządzanie zasobami wspólnymi (*the commons*); realizował projekty badawcze w Rzymie, Hamburgu, Edmontonie, Madrycie, Oxfordzie i Waszyngtonie.

Joanna Kruszyńska-Kola – doktor nauk prawnych, adiunkt Zakładu Prawa Rzymskiego, Tradycji Prawnych i Prawa Dziedzictwa Kulturowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; asystent sędziego Sądu Najwyższego; badania naukowe prowadziła w Paryżu, Heidelbergu, Rzymie, Hamburgu, Frankfurt nad Menem i Oxfordzie; zainteresowaniami obejmuje prawo rzymskie, historię prawa prywatnego, porównawcze prawo prywatne i współczesne prawo cywilne.

49 zł (w tym 5% VAT)

Zamówienia:
infolinia 801 04 45 45
zamowienia@wolterskluwer.pl
www.profinfo.pl

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

